

METODICKÝ MANUÁL

Program č.: 8	Název programu: Bezpečné hračky
Tematický celek: Zdravé bydlení	Autor manuálu: Bc. Eva Uličná email: eva.ulicna@szu.cz
Specifikace místa konání programu:	
a) Pouze uvnitř budovy* b) Venku, ale pod střechou* c) Venku kdekoli* *nehodící se škrtněte	
Prostorové nároky (velikost místnosti apod.): Prostory konání úměrné počtu účastníků, kapacita max. 35 osob	
Jiné nebo podrobnější požadavky:	
Specifikace potřebného vybavení: Uveďte, jaké vybavení potřebujete, aby zajistil organizátor na místě konání akce (nábytek, dostupnost elektrických zásuvek, dostupnost tekoucí vody, zajištění toalet, dataprojektor, počítač, apod.)	
Nutné vybavení: Místnost vybavená přívodem elektrické energie, tekoucí vodou, k dispozici musí být sociální zařízení	
Žádoucí vybavení:	
Specifikace personálního zabezpečení: Uveďte, kolik lektorů <u>zaškolených v programu</u> je potřeba na jeho realizaci. Jeden lektor. Je – li lektorů více, mohou pomáhat u jednotlivých stolů.	
Specifikace skupiny účastníků: Maximální početnost skupiny, může-li být skupina smíšená (muži i ženy) apod. Skupina ideálně v počtu do 25 osob.	
Specifikace časové organizace programu: (celkem 1 hodina) Specifikujte časové rozložení programu. Pokud program počítá se stanovišti, uveďte jejich počet, název a příslušné časové penzum na každé stanoviště.	
1. Úvod: Přivítání a seznámení účastníků s cílem a průběhem programu (cca 5 minut) 2. Aktivita 1: Co je bezpečný výrobek (cca 10 minut) Aktivita 2: Jak vybírat kvalitní a bezpečné výrobky (cca 5 minut) Aktivita 3: Jak vybírat zdravotně nezávadné hračky (cca 10 minut) Aktivita 4: Hračka a její role ve vývoji dítěte (cca 25 minut)	

Projekt „Efektivní podpora zdraví osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením“, registrační číslo CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0009439, podpořený z OP Zaměstnanost ESF a státního rozpočtu ČR

3. Závěr: Ukončení programu, poděkování, vysvětlení nejasností a dotazů cca (5 minut) Celková dotace programu je 60 minut.
Specifikace požadavků na transport: Specifikujte, jaký transport program vyžaduje, zejm. vzhledem k množství, rozměrům a povaze pomůcek (je třeba k jejich transportu na místo konání auto, vyžadují některé pomůcky k transportu chladicí boxy apod.)
K transportu je potřebný osobní automobil pro přepravu pomůcek k zajištění programu.
Specifikace pomůcek: Seznam pomůcek použitých v programu. Jejich podrobné použití bude popsáno dále, v rámci textu manuálu
<ul style="list-style-type: none">• vlhkoměr, LED baterka, fixy na textil (popř. další předměty např. z jiných programů)• fixy na textil, tužky, papíry A4• ukázky bezpečných hraček (Na procházce, Včela zdobí úl, Krtek na louce, Pexeso pro uši, Sada Jumbo, je možné využít i dalších hraček z ostatních programů)• výukové karty• pro doplňkovou aktivitu Jumbo sada na tvoření, - různé materiály k tvoření (textilní odštížky, vata, PET láhve apod.), lepidlo, fixy na textil, nůžky

OSNOVA METODICKÉHO MANUÁLU

1. **Příprava místnosti pro realizaci programu** (časový plán cca 15 - 20 minut, nespadá do celkové doby programu) a příprava pomůcek
2. **Realizace programu** (celkový časový plán 60 minut)
 - přivítání, představení sebe a svých spolupracovníků, sdělení průběhu a cíle programu (cca 5 minut), rozdělení účastníků do skupin, dvojic.
 - interaktivní část (cca 50 minut)
3. **Poděkování za účast a rozloučení s účastníky** (cca 5 minut)
 - zodpovězení případných dotazů
4. **Uklizení místnosti do původního stavu** (cca 15 - 20 minut nespadá do celkové doby programu)
 - úklid veškerých pomůcek, stolů, židlí atd.

PODROBNÝ METODICKÝ MANUÁL

1. Praktický popis programu

Celý program je rozdělen do několika aktivit, které může lektor zvolit podle potřeb a složení účastníků programu. Lektor by měl citlivě respektovat kulturní odlišnosti a sociální podmínky účastníků. Program je možné doplnit doplňkovou aktivitou, kdy si účastníci mohou z jednoduchých a dostupných předmětů vyrobit vlastní hračku.

Při realizaci je důležité zohlednit individuální možnosti každé skupiny a přizpůsobit tomu prováděné aktivity. Lektor by měl uvádět co nejvíce praktických příkladů, snažit se podporovat a vést skupinovou diskusi. Cílem je dosáhnout co největší aktivizace účastníků.

1.1. Úvod

Lektor se představí a seznámí účastníky s obsahem a průběhem programu. Lektor v úvodu krátce vysvětlí, že výrobky prodávané v České republice by měly splňovat podmínky, které jsou stanoveny v různých právních předpisech. Těmito předpisy jsou v ČR zejména zákony a jejich prováděcí předpisy – vyhlášky a nařízení vlády. Řada konkrétních bezpečnostních parametrů je také specifikována v technických předpisech, například v normách¹ Co je bezpečný výrobek stanovuje Zákon o obecné bezpečnosti výrobku². Jeho dodržování sleduje zejména Česká obchodní inspekce (ČOI), do jejíž působnosti spadá většina nepotravinářských výrobků určených přímo spotřebiteli. Dozorové orgány (kontrolní orgány) mohou v případě nebezpečného výrobku zakázat jeho dovoz nebo přikázat stáhnutí z trhu.

Bezpečností kosmetických prostředků, předmětů přicházejících do styku s potravinami a pokrmy, výrobků pro děti do tří let a hraček³ se zabývají v rámci státního zdravotního dozoru hygienické stanice.

2. Popis jednotlivých aktivit

2.1. Aktivita 1: Co je bezpečný výrobek

Pomůcky: vlhkoměr, LED baterka, fixy na textil popř. další předměty např. z jiných programů, papíry A4, tužky

Popis aktivity: Lektor rozdává do skupin nebo dvojic různé předměty - vlhkoměr, LED baterku, fixy na textil, v obalech (další předměty). Úkolem je **zjistit a popř. poznamenat na papír, zda**

¹ Zákon č. 102/2001 Sb. Zákon o obecné bezpečnosti výrobků a o změně některých zákonů

² 102/2001 Sb. ZÁKON ze dne 22. února 2001 o obecné bezpečnosti výrobků a o změně některých zákonů (zákon o obecné bezpečnosti výrobků)

³ 258/2000 Sb. Zákon o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů

Projekt „**Efektivní podpora zdraví osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením**“, registrační číslo CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0009439, podpořený z OP Zaměstnanost ESF a státního rozpočtu ČR

je výrobek správně označen a jaké obsahuje informace pro spotřebitele. Předměty si skupiny postupně vymění tak, aby určily všechny předměty.

Následuje kontrola s výkladem lektora a diskuzí. Lektor klade, co nejvíce otázek a ptá se na zkušenosti účastníků. Všechny prodávané výrobky musí obsahovat **označení výrobce či dovozce**. Dále musí být uveden **název výrobku**, údaje o hmotnosti nebo množství nebo velikosti, popřípadě rozměru, dalšími údaji potřebnými dle povahy výrobku k jeho identifikaci, popřípadě užití, pokud to povaha výrobku nebo forma prodeje vyžaduje ⁴

U textilu musí být uvedeno složení textilu. U obuvi pak materiály, ze které je obuv převážně vyrobena. ⁵

Lektor zdůrazní, že k výrobku by měl být **přiložen návod k obsluze** (použití) obsahující informace pro sestavení, uvedení do provozu, používání, údržbu a likvidaci výrobku **v češtině**. Návod je však požadován pouze v případě, kdy složení výrobku nebo jeho obsluha je složitější nebo pokud by při jeho nesprávném používání mohlo dojít k poškození zdraví nebo samotného výrobku. Nemusí tedy být přiložen vždy a nevyžaduje se ani u výrobků, u kterých je smysl používání všeobecně známý, např. nůžky. Termín - **návod k obsluze** se obvykle používá pro složitější výrobky, např. kuchyňské spotřebiče, různé přístroje apod. U hraček a jednodušších výrobků se většinou užívá termín - **návod k použití**. Některé informace v návodu mohou být uvedeny jen ve formě symbolů (piktogramů). Informace musí být vždy srozumitelné, čitelné a úplné. V kamenných obchodech může být návod u zakoupeného zboží předán až u pokladny např. u obuvi. V případě, že návod není u výrobku přiložen, je možné se obrátit na prodejce, který je povinen návod zajistit. ⁶

Co je **bezpečný výrobek** stanovuje zákon ⁷ „Je to výrobek, který za běžných nebo rozumně předvídatelných podmínek užití nepředstavuje po dobu stanovenou výrobcem nebo po dobu obvyklé použitelnosti nebezpečí, nebo jehož užití představuje pro spotřebitele vzhledem k bezpečnosti a ochraně zdraví pouze minimální nebezpečí při užívání výrobku, přičemž se sledují z hlediska rizika pro bezpečnost a ochranu zdraví spotřebitele“.

Lektor upozorní, že přes pravidelné kontroly České obchodní inspekce a dalších pověřených úřadů/orgánů dozoru nad trhem se však nebezpečné výrobky stále v obchodní síti nalézají. Je však důležité, že informace o nebezpečných výrobcích jsou průběžně zveřejňovány na různých webových stránkách státních institucí jako MZ ČR, České obchodní inspekce nebo nezávislých spotřebitelských organizací např. D-test, Sdružení českých spotřebitelů. Česká obchodní inspekce a další orgány může stáhnout výrobky z prodeje nebo jejich prodej zakázat, pokud se

⁴ <https://www.coi.cz/pro-podnikatele/informace-pro-prodejce-zbozi-a-sluzeb/informacni-povinnosti-prodejce-2/>

⁵ <https://www.dtest.cz/clanek-4869/pravo-znacen-textilu>

⁶ <https://www.coi.cz/pro-podnikatele/informace-pro-prodejce-zbozi-a-sluzeb/informacni-povinnosti-prodejce-2/>,
<https://www.coi.cz/pro-spotrebitele/spotrebitelicky-pruvodce/>

⁷ Zákon č. 102/2001 Sb. Zákon o obecné bezpečnosti výrobků a o změně některých zákonů

Projekt „Efektivní podpora zdraví osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením“, registrační číslo CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0009439, podpořený z OP Zaměstnanost ESF a státního rozpočtu ČR

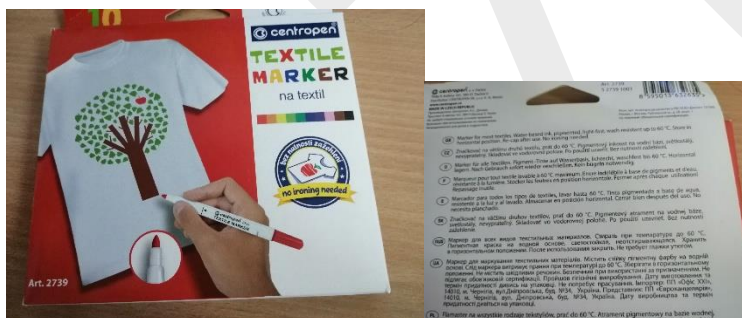
jedná o výrobky, které představují vážné riziko pro zdraví a bezpečnost spotřebitelů. Výrobky z prodeje mohou stáhnout i sami výrobci. Zvláště rizikové jsou předměty, které přicházejí do styku s potravinami nebo výrobky pro děti a hračky. Stát jim proto věnuje zvláštní pozornost, proto výrobci a prodejci musí u těchto výrobků mít potvrzenou jejich zdravotní nezávadnost a bezpečnost.

Příklad:

SPRÁVNĚ

Obsahuje návod v češtině. Obal i výrobek jsou řádně označeny českým názvem. Je uveden model i výrobce.

SPRÁVNĚ

Obal obsahuje název i návod v češtině. Je uveden model i výrobce.

ŠPATNĚ

Vlhkoměr neobsahuje návod v češtině. Není označen na obale českým názvem.

Projekt „**Efektivní podpora zdraví osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením**“, registrační číslo CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0009439, podpořený z OP Zaměstnanost ESF a státního rozpočtu ČR

2.2. Aktivita 2: Jak vybírat kvalitní a bezpečné výrobky

Pomůcky: tužka, papír na zaznamenání odpovědí

Popis aktivity: Nejprve lektor požádá účastníky, aby na obalech z předchozí aktivity našli značku CE, poté zadá krátký kvíz.

Kvíz:

1. Značka CE uvedená na některých výrobcích znamená:

- a) Výrobek byl vyroben v České republice.
- b) Výrobek byl vyroben v Číně.
- c) Výrobek byl vyroben v zemích Evropské unie.

(U této odpovědi jsou správné všechny odpovědi.)

2. Na jakých výrobcích značku CE najdeme?

- a) Na potravinách.
- b) Na všech výrobcích.
- c) Pouze na určitých výrobcích, u nichž toto označení požaduje evropská legislativa nebo národní legislativa např. hračky, elektrické přístroje. **(správná odpověď)**

3. Výrobky, které jsou označeny značkou CE

- a) Jsou povinně testovány v České republice.
- b) Nemusí být testovány.
- c) Jsou výrobky, u nichž musí být posouzen soulad neboli shoda s požadavky předpisů Evropské unie. **(správná odpověď)**

Lektor vysvětlí, že u první otázky jsou možné všechny odpovědi. **Výrobek označený CE splňuje bezpečnostní, zdravotní i environmentální požadavky EU. Je uveden na výrobcích, které se prodávají v zemích EU, ale mohou být vyrobeny kdekoli jinde (např. v Číně).** Označení CE však musí mít pouze některé výrobky, které jsou uvedené v speciálních předpisech (např. hračky, elektrické přístroje nebo osobní ochranné prostředky).⁸ Bez tohoto označení výrobky nesmí být v zemích Evropské unie prodávány. Výrobce, který na svém výrobku značku CE uvádí, nese odpovědnost za shodu výrobků s předpisy EU. Pozor, neznamená to však, že výrobek byl přezkoušen příslušnými orgány v České republice. Označení nemusí být vždy zárukou, že výrobek je spolehlivě bezpečný a kvalitní.⁹

⁸ https://europa.eu/youreurope/business/product/ce-mark/index_cs.htm

⁹ https://www.enterprise-europe-network.cz/files/dokums_raw/4-ce_1219845979.pdf

2.3. Aktivita 3: Jak vybírat zdravotně nezávadné hračky

Pomůcky: vzorky hraček (Na procházce, Včela zdobí úl, Krtek na louce, Pexeso pro uši, Sada Jumbo, fixy nebo pastelky, je možné využít i dalších hraček z ostatních programů), výukové karty ve vel. A4 (hračky pro nejmenší)

Popis aktivity: Lektor v úvodu **rozdá účastníkům** do dvojic nebo skupin různé hračky pro děti (Na procházce, Včela zdobí úl, Krtek na louce, Pexeso pro uši, Sada Jumbo, fixy) jejich **úkolem je na obalech najít informace a opět poznamenat na papír pro jak staré dítě je výrobek určen, jestli obsahuje značku kvality a jestli je podle jejich názoru hračka bezpečná.**

Následuje **společná kontrola**, doplněná výkladem lektora a **diskuzí s účastníky**, jak vybírají hračky pro své děti a jak by měla podle nich vypadat bezpečná hračka. Lektor zdůrazní, že hračky musí splňovat požadavky dané předpisy a být bezpečné. Na obalech hraček musí být uvedena značka **CE**. Tato značka je jakýmsi „pasem“ hračky pro vstup na trh EU. Bez tohoto pasu hračka nemůže být dovezena a prodávána (viz předchozí aktivita)¹⁰. Pokud hračka **není vhodná pro děti do 3 let věku** (36 měsíců) je označena speciální značkou.

Na obale hračky by mělo být dále uvedeno, **pro jakou věkovou kategorii je hračka vhodná**. Případná nebezpečí spojená s užíváním hračky musí být na obale uvedena jako „Varování“. Hračky také musí být opatřeny jasným a čitelným upozorněním či návodem k zajištění toho, aby se snížila rizika spojená s používáním hračky. Na obale by měl být uveden **údaj o zemi původu a o dovozci**. U výrobku by měl být přiložen **návod v českém jazyce**.

Lektor vysvětlí, že hračky mohou být například vyrobeny za použití škodlivých chemikálií nebo z příliš malých součástí, **kde hrozí riziko, že je malé dítě může vdechnout a udusit se. Dítě se také může zranit o ostré hrany nebo výstupky**, v případě dřevěných hraček v případě nesprávné technologie výroby či špatného opracování hrozí poranění třískami dřeva apod. Zdravotní následky u výrobků, které uvolňují škodlivé látky např. ftaláty, se mohou negativní účinky na zdraví dětí projevit až po delším čase, někdy až v dospělosti jedince. Ve většině případů nehrozí bezprostřední poškození zdraví. Zvláště ohroženou skupinou jsou **děti, zejména nejmenší děti do 3 let**, které vkládají předměty do úst, snaží se vše ochutnávat. Rodiče mohou při výběru hračky hlídat, zda je dobře označena značkou CE a kupovat ji podle označení věkové kategorie. Certifikáty a zkušební protokoly u hraček a dalších výrobků jsou předmětem kontroly dozorových orgánů.

Lektor doplní, že kontroly dětských hraček provádí Česká obchodní inspekce (ČOI), orgány ochrany veřejného zdraví (krajské hygienické stanice) a další kontrolní orgány. Na nebezpečné výrobky upozorňují webové stránky těchto kontrolních orgánů a informace lze také nalézt na

¹⁰ <https://www.nzip.cz/clanek/168-jak-poznat-bezpecnou-hracku>

Projekt „**Efektivní podpora zdraví osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením**“, registrační číslo CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0009439, podpořený z OP Zaměstnanost ESF a státního rozpočtu ČR

webu spotřebitelských organizací, např. D-test. Lektor upozorní, že pokud je uvedena na hračce značka kvality např. Bezpečná a kvalitní hračka, je bezpečnost zaručena a testována akreditovanými zkušebnami. V laboratořích se ověřují např. mechanické vlastnosti, hořlavost i zdravotní nezávadnost použitých materiálů.

Dalším možným vodítkem při nákupu hraček pro předškolní děti je označení „**Správná hračka – vybráno odborníky**“, který udělují odborníci (Sdružení pro hračku a hru, Asociace hračka Unie výtvarných umělců ČR a Asociace předškolní výchovy). Symbol oceňuje estetické a výchovné kvality, které jsou pro utváření osobnosti dítěte velmi důležité a jejichž přítomnost hodnotu ostatních jinak bezpečných a zdravotně nezávadných hraček výrazně zvyšuje.¹¹

Rizikové jsou nákupy u některých prodejců. Rizikem je i nákup na některých e-shopech, často zahraničních, kde neznáme kvalitu výrobků, které mohou obsahovat chemické látky nebo mohou být jinak nebezpečné. Pro děti je nákup výrobků na těchto e-shopech hazardem, protože není kontrola nad jejich obsahem.

Lektor upozorní, že velké riziko představují **malé předměty nebo malé snadno oddělitelné části** předmětů, které dítě může vdechnout nebo spolknout. Nebezpečné pro děti mohou být např. nafukovací balonky vyrobené z latexu, u kterých hrozí riziko udušení dítěte a nejsou proto vhodné pro nejmenší děti¹². Velké nebezpečím jsou **knoflíkové baterie**, které obsahují i některé hračky. Baterky ve styku se slinami vytvoří chemickou reakci, která může způsobit vnitřní popáleniny, které vedou k vážným poraněním a mohou v některých případech dokonce způsobit úmrtí. Cizí předměty bývají nalezeny v trávicím traktu, v uchu, nose nebo průduškách¹³.

Lektor prodiskutuje s účastníky základní bezpečnostní zásady:

- Drobné předměty jako např. knoflíkové baterie, magnety skladujeme bezpečně, kde se děti malé děti nedostanou. Některé předměty jako např. kuchyňské minutky obsahují knoflíkové baterky. Nenecháváme v dosahu dětí.
- Hračky, které obsahují knoflíkové baterky, jsou pro děti smrtelně nebezpečné!
- Pokud máme podezření, že dítě polklo knoflíkovou baterku, ihned voláme záchrannou službu! Nevyvoláváme zvracení.¹⁴
- Velkým nebezpečím pro malé děti jsou i různé chemikálie v domácnosti např. kapsle do pračky nebo myčky, které jim mohou připomínat sladkosti.

¹¹ <http://www.uvucr.cz/ah>, <https://asociacepv.cz/spravna-hracka/>, http://www.sdruzenihracky.cz/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=13&Itemid=30

¹² <https://www.coi.cz/nafukovaci-balonky-mohou-byt-nebezpecne/>

¹³ <http://www.fnmotol.cz/odbor-komunikace/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/archiv-2019/18122019-nebezpecne-magnety-a-baterie/>

¹⁴ <https://www.coi.cz/knoflikove-baterie/>

Projekt „Efektivní podpora zdraví osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením“, registrační číslo CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0009439, podpořený z OP Zaměstnanost ESF a státního rozpočtu ČR

- Miminkům a batolatům nedáváme na hraní žádné provázky, šňůrky apod., hrozí udušení. Lektor ukáže na kartě.

Zdroj: Státní zdravotní ústav, 2022

- Hračky je potřeba udržovat v čistotě např. textilní hračky pravidelně prát.
- Pozor si musíme dát také na hračky, se kterými si děti hrají ve vaně. Často bývají zdrojem plísní.

2.4. Aktivita 4: Hračka a její role ve vývoji dítěte

Pomůcky: ukázky hraček a her z předchozí aktivity (hry: Na procházce, Včela zdobí úl, Krtek na louce, Pexeso pro uši), je možné využít i další hračky z jiných programů, karta s ukázkou hraček pro nejmenší (viz příloha)

Popis aktivity: Dalším úkolem účastníků je vyzkoušet si danou hru a následně ji popsat ostatním účastníkům. Mají se zamyslet nad tím, jak daná hra (hračka) může dítě rozvíjet? Koupili by svým dětem takovou hračku? S jakými hračkami si hráli jako děti? Kde kupují (nebo by kupovali) hračky pro své děti? Účastníci mají na úkol asi 10 minut. Dalších cca 10 minut je věnováno diskusi a výkladu lektora.

Lektor vysvětlí, že cílem této aktivity bylo jim ukázat, jak by měla hračka vypadat a motivovat je, aby si více hráli se svými dětmi. Lektor zdůrazní, že hračky musí být nejenom bezpečné, ale také hrají důležitou roli ve správném psychomotorickém vývoji dítěte. Je důležité dítěti vybrat hračku odpovídající jeho věku, ale i schopnostem. Nabídka hraček je široká, ne všechny hračky však našim dětem mohou prospět. Někdy může znamenat méně hraček více hry.¹⁵

¹⁵ <https://psychologie.cz/prilis-mnoho-hracek/>

Projekt „Efektivní podpora zdraví osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením“, registrační číslo CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0009439, podpořený z OP Zaměstnanost ESF a státního rozpočtu ČR

Příliš mnoho hraček může způsobit, že dítě neudrží pozornost. I jednoduché hračky z přírodních materiálů u dítěte podporují představivost a dítě tak může více zapojit svou fantazii.

Vhodné hračky pro jednotlivé věkové kategorie

1. Miminka a batolata do 3 let

Důležitá je zejména bezpečnost hraček, aby nemohly být spolknuty nebo vdechnuty. Hračky by neměly mít ani ostré hrany či hroty, o které by se děti mohly zranit. Nejmenší miminka potřebují především blízkost rodiče a začínají pozorovat okolní svět. Od **třetího měsíce** už děti začínají lépe vnímat své okolí, zajímají je předměty okolo nich, jejich tvar, zvuk a barvu. Učí se různé předměty uchopovat. Vhodné jsou hračky, které se dají zavěsit (různé kolotoče apod.), aby je dítě mohlo pozorovat. Vždy se ujistíme, že jsou důkladně upevněny! Pokud už dítě na kolotoč dosáhne, je lepší ho kvůli bezpečnosti raději odstranit. Postýlku ani kočárek nepřepřlňujeme hračkami. Lektor může ukázat výukové karty s ukázkami hraček pro nejmenší. Vhodné jsou různá chrastítka, kousátka nebo různé měkké,

omyvatelné, pestré a barevné hračky - zvířátka, panenky nebo různé autíčka. Všimli jste si, že hračky mají většinou usměvavou tvář a miminka jim úsměv oplácí? Miminka milují také hračky s plastovými okénky, ve kterých se rády prohlíží. Kojenci vkládají vše do úst a kousání vhodných hraček jim pomáhá zmírnit bolesti při prořezávání zoubků. Děti mezi **12 -36 měsíci** při hře využívají nově získané motorické dovednosti. Například se jim líbí hračky s tlačítky, které vydávají různé zvuky nebo vyskakování postav. V tomto období dochází k rozvoji koordinace pohybů, dítě začíná chodit a mluvit. Při učení chůze se nedoporučuje využívat různá chodítka, některá mohou být pro dítě nebezpečná (např. se mohou se převrhnout), nedoporučují je ani lékaři a fyzioterapeuti.¹⁶ Mohou uškodit vyvíjejícímu se pohybovému aparátu a způsobit úraz. Dítě může narazit do nábytku, spadnout se schodů nebo se převrátit, snáze také dosáhne na nebezpečné předměty např. na horký nápoj položený na stole.¹⁷ Je třeba respektovat přirozený vývoj dítěte. V tomto věku dochází k velkému pokroku a začíná se projevovat osobnost dítěte, které se více se osamostatňuje. Je důležité si s dětmi prohlížet obrázkové

¹⁶ <https://www.vitalia.cz/clanky/detska-choditka-zavesna-hopsadla-skakadla-pro-deti-zcela-nevhodne/>

¹⁷ D-test 3/2021, str. 7

Projekt „Efektivní podpora zdraví osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením“, registrační číslo CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0009439, podpořený z OP Zaměstnanost ESF a státního rozpočtu ČR

knížky, číst nebo vyprávět jim pohádky, společně zpívat a říkat se různé básničky a říkadla. Děti v tomto věku milují různé jednoduché puzzle, kostky nebo vkládací hračky. Začínají si hrát s panenkami, kočárky, autíčky nebo vláčky. Je to i období her na pískovišti.¹⁸

2. Předškoláci do 6 let

Děti v předškolním věku udrží již delší pozornost než batolata. Hra se stává složitější a je podstatnou součástí jejich dne. Hračky by měly rozvíjet jejich psychomotorické schopnosti a podněcovat jejich představivost. Svět je pro předškoláky magickým místem, kdy při hře zapojují svou fantazií. Mohou se proměnit v princeznu, vílu nebo rytíře. Děti si rády hrají na různé profese prodavačka, řidič, paní učitelka... Vhodné jsou různé stavebnice, koleje, vláčky nebo autíčka, panenky, kočárky, domečky na hraní. Navíc na děti působí i reklamy, takže výběr hraček se často řídí podle toho, co dítě vidí v televizi.

Pro zlepšení jemné motoriky je důležité, aby si děti kreslily nebo vybarvovaly omalovánky. Stavebnice podporují jejich představivost a také zlepšují motoriku. Didaktické hry (např. Krtek na procházce) rozvíjejí schopnost vnímat časovou posloupnost (režim dne), učí je barvy, tvary nebo složitější slova. Děti v předškolním věku mohou začít hrát různé deskové hry, které zlepšují soustředění a zároveň se učí přijímat prohry. Pro rozvoj pohybových dovedností jsou důležité hry a sporty venku (kolo, koloběžka, míčové hry apod.).

3. Školní děti

Fyzické schopnosti a jemné motorické dovednosti, se zdokonalují. Děti jezdí na kolech, koloběžkách, bruslích nebo na skateboardech. Rady tráví čas se svými vrstevníky. Stavebnice jsou už často velmi složité a potřebují k sestavení podrobné plány nebo zapojení velké představivosti. V tomto věku děti mají rady deskové nebo karetní hry, které mohou být náročnější. Hračky, které je tomto věku mohou zaujmout např. různé vědecké sady, puzzle nebo hračky, které pomáhají rozvíjet fantazii. U školních dětí se již nevyhne používání mobilů, tabletů nebo počítačů. Je dobré však dítěti omezit čas, který na těchto zařízeních tráví a bedlivě kontrolovat, co na nich sledují nebo jaké hry hrají.

Závěr programu

V závěru programu lektor s účastníky vyhodnotí, které aktivity vidí, jako přínosné, co si s programem odnesli.

V případě zájmu lze aktivity programu rozšířit o doplňkovou aktivitu.

¹⁸ https://www.parents.com/fun/toys/kid-toys/toys-for-all-ages/?slide=slide_90a054a2-b9cf-41d2-b631-17af5abec9b8#slide_90a054a2-b9cf-41d2-b631-17af5abec9b8

Projekt „Efektivní podpora zdraví osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením“, registrační číslo CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0009439, podpořený z OP Zaměstnanost ESF a státního rozpočtu ČR

Doplňková aktivita I.: Vyroba si svoji hračku

Pomůcky: Jumbo sada na tvoření, - různé materiály k tvoření (textilní odštířky, vata, PET láhve apod.) lepidlo, tvrdý papír, fixy na textil), nůžky

Popis aktivity: Účastníci si mohou vyrobit hračku a vyzdobit si ji podle své fantazie. Lektor rozdává do skupin nebo do dvojic. Jedná se o dobrovolnou, doplňkovou aktivitu, která vhodně může program doplnit o praktickou činnost.

Příklady: zvířátka ze zbytku látek, krmítko z PET láhve, podle ročního období různé ozdoby a dekorace.

ODBORNÁ VÝCHODISKA PROGRAMU

Cílem programu je seznámit účastníky se základními právy spotřebitele, jakým produktům se vyhnout, a které naopak preferovat. Zlepšit jejich orientaci na trhu tak, aby si vybírali kvalitní a především bezpečné a zdravotně nezávadné výrobky, které nebudou znamenat riziko pro zdraví. Zejména se zaměří na výběr hraček. Bezpečný výrobek je ten, u kterého máme jistotu, že neohrozí zdraví například tím, že se z něho uvolňují pro zdraví škodlivé látky nebo že nezpůsobí uživateli jakoukoli jinou zdravotní újmu, například poranění ostrými hranami, dávení malými částmi výrobku apod.

CO chceme změnit?

- Zlepšit informovanost o základních právech spotřebitele.
- Zlepšit informovanost o bezpečnosti hraček.
- Zlepšit informovanost o hračkách z pohledu psychomotorického vývoje dětí.

CO? (= problém)

- Malá informovanost o bezpečnosti a požadavcích na výrobky.
- Nevhodné hračky z hlediska psychomotorické vývoje dítěte.
- Zdravotní rizika spojená s výběrem nevhodných výrobků.
- Neznalost základních práv spotřebitele.

PROČ?

- Rizika pro zdraví v případě, že výrobky uvolňují škodlivé látky, se většinou objeví až po delším čase, ve většině případů nehrozí bezprostřední poškození zdraví. Přesto však následky mohou být vážné např. některé ftaláty mohou poškodit hormonální systém člověka a mít negativní vliv na plodnost.
- Akutní riziko je naopak u výrobků, které mohou rizikové kvůli svým mechanickým vlastnostem, kdy hrozí např. udušení vdechnutím nebo jiné úrazy (poranění o ostré hrany apod.).

JAK?

- Preferování kvalitních a bezpečných výrobků.
- Bezpečné používání a dodržování návodů k užívání.
- Význam značky CE na obalech.

CHOVÁNÍ CÍLOVÉ SKUPINY:

Stávající chování (popis) :

- Neinformovanost o základních právech spotřebitele.
- Vliv reklamy, slevových akcí, marketingových praktik.
- Snaha ušetřit, nákupy u pochybných obchodníků, on- line nákupy na některých, zahraničních e- shopech.
- Prostředí, ve kterém cílová skupina žije, nízká socioekonomická úroveň.

Nové požadované chování

- Znají základní práva a povinnosti spotřebitele.
- Dokáží popsat požadavky na bezpečnou hračku.
- Jsou si vědomi rizik u hraček (ostré hrany, riziko udušení malými předměty apod.)
- Orientují se v tom, jaké hračky jsou vhodné z hlediska psychomotorického vývoje dítěte.
- Nakupují pouze u ověřených prodejců.

Benefity (z nového chování)

- Snížení dlouhodobého zdravotního rizika při nákupu rizikových výrobků.
- Pozitivní vliv na psychomotorický vývoj dětí.

Bariéry (co brání novému chování)

- Nevhodné životní podmínky.
- Chudoba.
- Vliv reklamy, sociálních sítí.
- Negativní vliv okolí.
- Snaha dítěti nic neodepřít.
- Podceňování rizik.

Covid-19 a jeho vliv na tuto problematiku byl spíše nepřímý. Během pandemie děti a rodiny zůstávaly dlouho dobu v izolaci, bez kontaktu s ostatními vrstevníky, což mohlo narušit jejich další vývoj. Vzhledem k omezení nákupní sítě začali lidé nakupovat ve velkém měřítku on-line, což přinášelo nákupy na často rizikových e-shopech. Výrobky z těchto e-shopů mohou být nebezpečné, protože např. neprojdou potřebnými testy. Je otázkou taky jejich funkčnost. Příkladem z doby pandemie jsou roušky a respirátory, které mnohdy nesplňovaly požadavky na kvalitu a zdravotní nezávadnost.

Projekt „Efektivní podpora zdraví osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením“, registrační číslo CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0009439, podpořený z OP Zaměstnanost ESF a státního rozpočtu ČR

POMŮCKY

Foto pomůcek Zdroj: Státní zdravotní ústav, 2022

Pomůcky k aktivitě č.1 Zdroj: Státní zdravotní ústav, 2022

Ukázka nebezpečných předmětů k aktivitě č. 3
Zdroj: Státní zdravotní ústav, 2022

Ukázka nebezpečných předmětů
k aktivitě č. 3 Zdroj: Státní
zdravotní ústav, 2022

Projekt „Efektivní podpora zdraví osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením“, registrační číslo CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0009439, podpořený z OP Zaměstnanost ESF a státního rozpočtu ČR

Ukázka hraček pro nejmenší k aktivitě č. 4
Zdroj: Státní zdravotní ústav, 2022

Projekt „Efektivní podpora zdraví osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením“, registrační číslo CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_039/0009439, podpořený z OP Zaměstnanost ESF a státního rozpočtu ČR

Zdroje:

1. Základy bezpečnosti předmětů běžného užívání určených pro styk s potravinami a pokrmologie Ing. Jitka Sosnovcová
2. https://europa.eu/youreurope/business/product/ce-mark/index_cs.htm
3. Kognitivní činnosti v předškolním vzdělávání, Hana Nádvořníková, Nakladatel: Raabe 2012
4. <https://psychologie.cz/prilis-mnoho-hracek/>
5. PEDAGOGIKA roč. LI, 2001 :
6. <https://www.coi.cz/pro-spotrebitele/spotrebitelsky-pruvodce/>
7. http://www.uvucr.cz/ah/sh_2017_vysledky_text.pdf
8. www.nzip.cz
9. <http://ceskakvalita.cz/spotrebitele/znacky>
10. https://europa.eu/youreurope/business/product/ce-mark/index_cs.htm